

Mening og modtages med Glæde. Det er Betingelsen, den nødvendige Betingelse for, at Reformen kan trives og gjøre nogensomhelst Gavn. Hvad umodne Reformforsøg føre til, se vi jo paa saa mange Steder. Vi have her i Landet havt en Mand, der maatte lade sit Liv, fordi han dristig forsøgte at gennemføre en Mængde Ideer, hvortil Tilstanden ikke var moden. . . . Følgen var, at han fremkaldte en Reaktion, som bevirkede, at der skete en Tilbagegang, som bevirkede, at disse Reformers først langt senere, end det maatte ellers vilde have været Tilfældet, kunde trænge igjennem. Det var vistnok større Forhold; men jeg tror, at det Samme gjælder paa dette Punkt. En Reform i Skolevæsenet, som ikke hviler paa en oplyst offentlig Mening, vil ganske vist fremkalde en Reaktion og saaledes skade Sagen istedetfor at gavne den. Naar vi nu stille de Herrers Reformforslag ligeoverfor det Reformforslag, der er fremkommet fra den ærede Minister, tror jeg, man maa erkjende, at det sidstnævnte Forslag har været fuldstændig bearbejdet og i langfommelig Tid været Gjenstand for Diskussion. Lige fra de første Dage, da den bestaaende Skoleordning traadte i Kraft, reiste der sig stærke Anker imod den; gjennem en Række af Aar har den været Gjenstand for Angreb og Forsvar, Gjenstand for en forsat Diskussion, under hvilken de Mangler, der klæbe ved den, ere blevne paaviste. Saaledes forelaa der et fuldstændig bearbejdet Grundlag for Ministeren, saa at han kunde tage Sagen i sin Haand. Den Reform, her er foreslaaet, tilfredsstiller væsentlig de Klager, der ere fremkomne. (Th. Nielsen: Nei!) Det forekommer mig, at et æret Medlem sagde Nei. Det er meget muligt, at det ærede Medlem har en bedre Kundskab til disse Forhold end jeg, det skal jeg villig indrømme. Hans Kundskaber ere af en meget udbredt Art og, overgaa langt mine. Jeg tillod mig ogsaa kun at fremstille min individuelle Opfattelse af disse Forhold og skal ikke udgive dem for mere. Jeg paastaar kun, at den Reform, der er foreslaaet af den ærede Minister, svarer fuldstændig til, hvad der er fremkommet som Fordring under den langvarige Strid om den lærde Skole, der nu

gjennem en Række af Aar har været ført, og denne Paastand tror jeg at kunne hævde. Man vil nu maatte sige, at man ved at modtage dette Reformforslag udsætter sig for at forhale de øvrige Reformers, paa hvilke man sætter saa høi Pris; vi, anerkjende ganske vist, vil flertallet maatte sige, at der er noget Godt, noget Fremstribt i dette Forslag, men vi ville ikke gaa ind derpaa, fordi vi ikke derved saa Gaameget, som vi ansæ for absolut nødvendigt, og vi ville ikke skade denne vor Stilling ved at modtage noget Mindre i dette Dieblif. Denne Betragtning kan i mange Tilfælde være sand; men her er den urigtig, thi denne Reform vil ikke i mindste Maade forhale eller vanskeliggjøre en videre Udvikling. Hvis det skulde lykkes de Herrers at bringe den offentlige Mening til at erkjende, at Trebelingen er sand, at det er rigtigt og nødvendigt at gjøre et Forsøg med at bygge vor høiere Dannelse paa et nordisk-nationalt Grundlag, saa er der ikke det Mindste i denne Lov, der er til Hinder for at om-danne 1, 2 eller 3 Skoler eller saamange, som man vil, i denne Retning, man vil ligesaa let kunne gjøre det efter denne Reform som overfor den nu bestaaende Indretning, ja jeg tør endogsaa paaata, at man vil lettere kunne gjøre det efter Reformer, thi ved denne vil man være kommen bort fra den Anskuelse, der har Aarhundreders Hævd.

Det har Aarhundreders Hævd for sig, at al høiere Dannelse bør bygges paa det græsk-romerske Grundlag. Det er et stort Skridt og et stort Brud med Fortiden, at man her erkjender en anden Retning for ligebyrdig og ligeberettiget, og gjennem dette store Brud med, hvad der har vundet Aarhundreders Hævd, har man hanet Veien til yderligere og videregaaende Forandringer, naar man kommer til Erkjendelse af, at de ere vel begrundede. Alt dette Brud virkelig er af stor og gennemgribende Betydning, vil ogsaa ses deraf, at i en stor Del af Skoleverdenen er man ingenlunde saa begejstret for dette Forslag, og vi, der staa her og tale derfor, fremstilles fra andre Sider som dem, der gaa altfor stærkt frem med Reformers i Skolevæsenet; vi staa mellem to yderliggaaende Partier. Jeg